

*I. helyezett**

FORGÁCS PÉTER

Elemi boldogság

Először a csendre gyanakodott. Aztán a sötétre. A nemhangra, a nemfényre. A nemlétre. A nihilre. Akkor még így gondolta, mert boldogtalan volt. Pontosabban most is boldogtalan, de már másképp gondolja. Az éveken át tartó kísérletezés meg az öszszegyűlt több gigabájtnyi adat azt sejteti, hogy a boldogság csírája mégiscsak valahol a lét határain belül keresendő. Ez végül is jó hír egy magafajta boldogságvadász számára. Hiszen Gergő az volt, boldogságvadász, vagyis hát annak tartotta magát. Amióta az eszét tudta, nem is csinált mást. Megállás nélkül kutatta a boldogságot.

Mert arról, hogy mi nem az, többet tudott a kelleténél. A nemboldogságok ezernyi arcát ismerte, sőt, elemezte, rendszerezte őket, viszont azzal is tisztában volt, hogy kizárásos alapon soha nem jut el a megoldásig. Tudta, hogy a nemboldogtalan-ság állapota nem jelent feltétlenül boldogságot. Amikor kicsi gyerekként ott kuporgott félelemtől szűkülve a kamra ajtaja mögött, hogy részegen őrzöngő apja rá ne találjon, nagyon, de nagyon boldogtalan volt. Hiába tapasztotta fülére a tenyerét, mégis hosszú percekken át hallotta a szülői perpatvar beszűrődő hangjait, anyja kétségbeesett sikoltozását, a pofonokat. Aztán az apja, miután kitombolta magát, az ágyra dőlt és elaludt. Újra csend lett. Bársonyos tapintású nemhang. Hát ezért gyanakodott akkoriban a csendre. De később belátta, hogy a csend nem boldogítja. Éppen csak a boldogtalanságát enyhíti némileg.

Ekkortájt gondolt a sötétre is. Sokszor üldögélt a kamrában vagy a szekrényben, esetleg bemászott az ágy alá, csendben várva, hogy leszálljon az este. A sötétedéssel együtt általában megérkezett az apja is. Részegen. Büdösen. Vérszomjasan. Szemlátomást nem volt boldog. Az anyja sem. És őt sem boldogította a sötét. Csak biztonságban érezte magát. Kevésbé volt boldogtalan, mint a nemsötétben.

Évekkel később, valamikor kamaszkora hajnalán, volt egy pillanat, ami a boldogság közvetlen közelébe sodorta. A lányt Lucának hívták. Osztályelső volt és gyönyörű. Apró, kék vizű gleccsertavak tükröződtek a szemében. Huncut mosolya mögül ki-kivillant a fogszabályzója. Kedves volt, pedig többnyire utálták, mert neki minden sikerül. A megyei matematikaverseny felkészítője után valahogy egymás mellé sodródtak kifelé jövet a gimnáziumból. Átsétáltak a parkon. A tavon vadkacsák libegtek. Színük egybeolvadt a vízre hullott falevelek őszi tónusával.

– Miért van mindig nyakig begombolva az inged, Gergő?

* Az Európa Könyvkiadó „Nabokov és én” című novellapályázatának díjazott alkotásai

A lány óvatosan a fiú felé nyúlt és kigombolta inge felső gombját. – Lazíts!

Gergőt teljesen váratlanul érte ez a közvetlenség. Így eddig még soha nem érintette meg lány. Zavarában nem is tudta, hirtelen hogyan reagáljon, hát megkérdezte:

– Luca, te ugye boldog vagy?

A lány először meghökkent.

– Ezen még sosem gondolkoztam – válaszolta mosolyogva. Aztán ráeszmélt, hogy végül is ezt kedveli Gergőben a legjobban: a követhetetlen észjárását.

Közben egy hattyú landolt a tó vizén, hullámokat vetve a szárnyával. Luca csodálattal figyelte a manővert. Gergő oda sem nézett. Még mindig a lány válaszára rágódott. Alig várta, hogy hazaérjen. Nyomban előhalászta fiókjából a Boldogságvadász feliratú füzetet, és lejegyezte aznapi tapasztalatait. Az Elemi boldogság rovatba ez került: „szag (illat), tapintás (érintés), tekintet (pillantás)”. Aztán, némi töprengés után, beírta a „felső gomb”-ot is, kérdőjellel. A Furcsaságokhoz bejegyezte: „Van, aki nem töri a fejét azon, boldog-e, vagy sem (pl. Luca)”.

Az esetet követően Gergő még napokig felül kigombolt ingben járt iskolába, bár a Luca által említett lazaság fölöttébb kényelmetlennek tűnt számára. De mindenképpen a dolog végére akart járni. Érezte, rábukkant az elemi boldogság nyomára, ezért igyekezett a lehető legtöbb időt a lány közelében tölteni. Egyre csak bámulta őt, majd a legváratlanabb pillanatokban odasomfordált hozzá, és átszellemülten beleszipantott hosszú, gesztenyebarna hajába, vagy alig észrevehetően megérintette a karját.

– Gergő, az isten szerelmére, szállj már le rólam! Te nem vagy normális!

Lucának ez a már-már hisztérikus kirohanása a többiek figyelmét is ráirányította a fiú furcsa viselkedésére. Nyomban közellenséggé is nyilvánították. Amikor Gergő hazaért, első dolga volt, hogy az Elemi boldogság rovatból kihúzza a „felső gomb”-ot. Attól kezdve újra nyakig begombolt inget viselt. Még otthon is. A látszólagos kudarc egyáltalán nem szegte a kedvét, sőt, még nagyobb elszántsággal kutatott tovább. A gimnázium utolsó évére megérett benne a felismerés (amit egyébként Lucának köszönhetett), hogy az elemi boldogság apró magvait valószínűleg jelentéktelennek tűnő mozzanatok rejtik.

Apja közben módszeresen halálra itta magát, s valahol egy klinika rideg falai között szenderült örök álmra. Gergő nagyon neheztelt rá, mert a temetés körüli hercehurca elvonta a figyelmét az érettségire való felkészüléstől. Meg amúgy is, ő már évekkkel azelőtt rájött, és be is jegyezte a füzetébe, hogy „az alkohol nem boldogít”. Anyja túlélte a lelki és fizikai terrort, bár néha csak hajszálon múlt az élete. Férje halála nem rendítette meg, de nem is töltötte el örömmel. Egyszerűen tudomásul vette. Se boldogabb, se boldogtalanabb nem lett tőle. Jól elvult a fiával kis, kétszobás lakásukban. Gergő, miután leérettségizett (matekból jelesen, a többiből épphogy átcúsúzott), már több mint egy hónapja azzal foglalatzkodott, hogy az addigra már többkötetes „Boldogságvadász” füzetek tartalmát elektronikus formába öntse. Ami-

kor minden adatot bemásolt a laptopjába, újraolvasta az egészet, hátha elkerülte a figyelmét néhány rejtett összefüggés. Még mindig a boldogságot kutatta. Nap mint nap.

Az augusztusi hőségben vibrált a levegő. Lomhán vonszolta magát a nyári délután. Gergő a sarkig kitárt ablak előtti asztalnál ült, és a laptop képernyőjét vizslatta. Az ablakon túlról madárcsivitelés szűrődött be. Akaratlanul is odanézett, hiszen a hetedik emelet magasságában ritkán fordult elő az ilyesmi. Két fecske cikázott önfelédten az óceánkék levegőben, eltávolodva, majd újra közeledve a nyitott ablakhoz. Gergő a fejét jobbra, majd balra billentve, arcán a rácsodálkozás gyermeki mosolyával, megbabonázott tekintettel követte a madarak röptét. Ujjai révedt mozdulatlanságban pihentek a billentyűzeten. Egyszerre súlytalannak érezte magát. Áttetszőnek. Nem gondolt semmire. Még a boldogság kereséséről is megfeledkezett. Lassan felállt, fellépett a székre, onnan az asztalra. Talpa alatt megreccsent a laptop. Aztán tett még egy lépést. Végre felfedte a titkot.

NABOKOV EGY BERLINI OROSZ SPORTEGYLET KAPUSAKÉNT, 1932.

Nagyon szerettem kapus lenni. Oroszországban és a latin országokban e derék tudományt mindig különlegesen ragyogó dicsfény övezte. A kiváló kapust, aki tartózkodó, magányos és szenttelen, révült kislány kísérik az utcán. Ugyanolyan rajongás tárgya, mint a torreadór és a sztárpilóta. Szvettere, ellenzós sapkája, térdvédő, a rövidnadrág farzsebéből kidudorodó kesztyűk a csapat elé helyezik. A kapus magányos sas, a rejtélyek embere, az utolsó védő. (Vladimir Nabokov: *Szólj, emlékezet!* Pap Vera-Ágnes fordítása)